

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 154

Maribor, torek 10. julija 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 18
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Stepanović — Balugdžić ali Stevan Hadžić

KOMBINACIJA Z NEVTRALNO VOJILNO VLADO SE VEDNO V OSPREDJU. — KRIZA BO REŠENA KONCEM TEKOČEGA TEDNA. — ZADNJI UPI HEGEMONISTOV.

BEograd, 10. julija. Tudi današnji dan ni prinesel v razpletu vladne krize še nobene odločitve. Kralj se je včeraj in danes dopoldne mudil v svoji vili na Dedinju, odkoder se je vrnil šele danes dopoldne ob 11.

V ospredju je še vedno kombinacija z nevtralno vlado, ki naj bi izvedla nove volitve. Tej kombinaciji se pripisuje tem večja verjetnost, ker je despel v Beograd naš poslanik v Berlinu, dr. Balugdžić, ki je bil že ponovno imenovan v zvezi s sestavo nevtralne vlade.

Po informacijah poučenih krogov se kljub temu, da na zunaj ni vidnih dogodkov, intenzivno dela na sondiranju terena za nevtralno vlado ter se išče predvsem oseba za ministrskega predsednika. V prvi vrsti se računa s tem, da bo dobil mandat vojvoda Stepan S t e p a n o v i ć. Če pa bo ta ponudbo odklonil, pride v poštev naš berlinski poslanik B a l u g d ž i ć. Govori se dalje tudi o možnosti, da bo poverjena sestava nevtralne vlade vojnemu ministru generalu H a d ž i ć u.

Zunanji minister dr. Marinković je bil danes dopoldne na Dedinju sprejet od kralja v daljši avdijenci. Novinarjem je odklonil vsako izjavo o namenu svoje avdijence. Sodi pa se, da je bila Marinkovićeva avdijenca v neposredni zvezi z razpletom krize, ker se je kralj takoj nato vrnil v Beograd. Vendar za danes nikakor ni pričakovati odločitve, ker kralj ob torkih ne izvrši nobenih važnejših korakov.

Beograjski tisk, v kolikor je v službi hegemonistov, še vedno ljuto na-

pada Kmečko-demokratsko koalicijo in Pribečevića. Hegemonisti hočejo očitno s temi napadi izzvati Stjepana Radića, da bi podal v Zagrebu kako izjavo, ki bi jo mogli potem izkoristiti proti Kmečko-demokratski koaliciji in ji podtakniti prevratne namene. Na te spletke stavijo sedaj vse svoje nade. Na njihovo največjo žalost pa Stjepan Radić molči kot grob in odklanja vsako politično izjavo.

Po mnenju poučenih krogov bo kriza rešena šele koncem tega tedna, odločitev pa bo padla jutri ali v četrtek.

BEograd, 10. julija. Danes opoldne je bila zapazena dolga avdijenca vojnega ministra generala Hadžića, za popoldne pa je pozvan h kralju v avdijenco naš berlinski poslanik dr. Balugdžić.

Opoldne je odpotoval iz Beograda v Zagreb poslanec SDS, dr. Svetislav Popović, ki nese za Stjepana Radića važna sporočila. Situacija se razvija še v naprej v pravcu nevtralne vlade.

Na merodajnem mestu čakajo samo še na gotove informacije iz inozemstva, od katerih je odvisna končna odločitev. Pričakuje se, da bi se mogel najti kompromis tako, da bi se narodna skupščina sestala vsaj še k eni seji, toda KDK to slejkoprei odločno odklanja. Zato se dela sedaj samo še na tem, da se najde primeren osebnost, ki naj bi sestavila nevtralno volilno vlado.

Gotovo pa je že, da na povratek dosedanje vladne koalicije ni več misliti, četudi bi se izvršile v vladi sami popolne izpremembe.

Zadnje dejanje italijanske polarne tragedije

GLAVNI INŽENJER CECCIONI UMRL. — SMRT ČAKA TUDI OSTALE UDELEŽENCE LAHKOMISELNE ITALIJANSKE EKSPEDICIJE NA SEVERNI TEČAJ.

KINGSBAY, 10. julija. Šef-inženjer ponesrečenega Nobilevega zrakoplova »Italie«, g. Ceccioni, je podlegel poškodbam, ki jih je dobil o priliki katastrofe zrakoplova. Dva nadaljna člana Nobileve ekspedicije sta vsled težavnih življenskih razmer težko zbolela.

Po zadnjih ugotovitvah rešenega švedskega letalca Lundberga, se je led taborišča Nobileve posadke zopet stajal in ni več primeren za nadaljno pristajanje letal. Lundberg je bil zato najprej rešen, ker je Ceccioni umrl že v četrtek. Na Spitzbergih pa prevladuje mnenje, da bi bilo Ceccioni najbrže še mogoče ohraniti pri življenju, ako bi bil rešen pred Nobilem. Ko je bil Lundberg še v taborišču, so bili ostali člani ekspedicije že tako izčrpani, da niso mogli več pomagati pri planiranju prostora za polet aeroplana. Le brezžični telegrafist Biagi je še toliko pri moči, da za silo opravlja svoje delo, čeprav je tudi on že podoben živemu okostnjaku.

Italijanski letalec Maddalena se je zadnje dni trikrat poskušal spustiti pri Viglierijevi skupini, vendar zaman. Kar se tiče kapetana Sora, ki je šel iskat Malgreenovo skupino, se splošno domneva, da je postal žrtev severnih medvedov. Tako vsaj pripovedujejo norveški ribiči, ki so baje našli sledove te patrolje. Letalski poročnik Lützow-Holm je Soro sicer svaril pred nevarnimi razmerami na ledu, toda Sora ga ni hotel ubogati in ga je zato dohitela strašna smrt.

Ruski lomilec ledu »Krasin« je sporočil sovjetski vladi, da je našel 11 milj od rtiča Platena široko ledeno polje, ki je zelo primerno za start in spuščanje aeroplanov. Od tam bo delal ruski letalec Čubovski svoje izvidniške polete.

Po najnovejših poročilih je sedaj 5 ladij na potu, da poiščejo Amundse na in njegove spremljevalce, ki so se ponesrečili z letalom »Lathamom«. S seboj imajo 4 letala z izkušenimi piloti. Ruski letalec Babuškin je dobil iz Moskve naročilo, naj ustavi svoja poizvedovanja za Amundse, ker ni nobenega upanja več, da je še pri življenju.

Katastrofa lahkomišelne italijanske polarne ekspedicije se bliža vsekakor višku in bo končala najbrže s tragično smrtjo vseh udeležencev, ki jih je Nobile sramotno pustil na cedilu.

OSLO, 10. julija. Sedaj je izgubljena tudi že zadnja nada, da bi bilo mogoče rešiti ostanke Nobileve posadke. Parnik »Krasin«, ki je bil zelo blizu taborišča Viglierijeve skupine, je včeraj naletel pri prodiranju na silno visoke ledene gore, ki so se nakopičile okoli njega in skoro popolnoma zdrobile sprednji del parnika, ki je postal zato nesposoben za nadaljno prodiranje in se bo moral vrniti v Adventski zaliv.

Čeprav je Viglierijeva skupina dobro preskrbljena z živili, ne bo mogla več dolgo vzdržati. Moštvo namreč ne more niti hrane več sprejemati. Zadnja dva dneva je utihnil tudi že radioaparati, iz česar se sklepa, da je radiotelegrafist Biagi že tako opešal, da ne more več opravljati z radioaparatom.

Usoda Malgreenove skupine, ki je šla peš na pot, je zavita še vedno v temo. Preskrbljena je bila samo za 8 dni z živili.

Poveljniki vseh parnikov, ki sodelujejo pri reševalnih akcijah, so imeli včeraj konferenco, na kateri so sklenili, da bodo še do 21. julija nadaljevali poizvedovanja za pogrešanimi in skušali rešiti Nobilevo posadko. Če do takrat ta akcija ne uspe, potem bodo reševalna dela sploh ustavili.

Težke žrtve vročinskega vala v Ameriki

V ZEDINJENIH DRŽAVAH UMRLO ZA SOLNČARICO NA STOTINE OSEB.

NEW-YORK, 10. julija. Vročinski val, ki se je pojavil zadnje dni v vzhodnem in južnem delu Zedinjenih držav in postaja vedno hujši, je zahteval že celo vrsto smrtnih žrtv. V Čikagu je umrlo za solnčarico že 50, v Newyorku pa ce-

lo 130 ljudi. Ulice so podnevi kot izumrle. Kdor more, hiti v vodo. Posledica tega pa so zopet številne nesreče pri kopanju. Samo v Newyorku je v zadnjih dneh utonilo nič manj kot 124 oseb.

Giolitti na smrtni postelji

MILAN, 10. julija. Bivši ponovni italijanski ministrski predsednik, senator Giolitti, je na smrtni postelji. Po mnenju zdravnikov se je njegovo zdravstveno stanje tako zelo poslabšalo, da je vsak čas pričakovati katastrofo.

Zaključitev francoske zbornice

PARIZ, 10. julija. Po sprejetju Loucheurjevega stanovanjskega zakona, ki določa zgradnjo 260.000 malih cenovnih stanovanj, je bilo sinoči zasedanje francoske zbornice zaključeno in se zbornica sestane zopet šele v jeseni. Pred zaključitvijo je prišlo še do incidenta med ministrskimi predsednikom Poincarejem in radikalnim poslancem Bergeryjem, ki je zahteval od vlade pojasnila glede rumunskega stabilizaci-

skega posojila. Ministrski predsednik je glede na to, da so pogajanja za posojilo še v teku, odgovor na interpelacijo odklonil in pripomnil, da Bergery postopa po nalogu rumunske opozicije. Vsled teh besed je prišlo do ostrega prerekanja med Poincarejem in Bergeryjevo skupino. Bergery je končno zahteval, da naj Poincare to svojo izjavo prekliče in mu zagrozil, da ga sicer pokliče na dvoboj.

DUBROVNIK, 9. julija. Okoli 70 najuglednejših pristašev Davidovičeve demokratske stranke je prijavilo včeraj svoj izstop iz stranke in so se pridružili Kmečko-demokratski koaliciji. V utemeljevanju svojega sklepa navajajo, da se demokrati čisto nič ne brigajo za potrebe prečanskega ljudstva. Pričakuje se, da jim bodo kmalu sledile tudi ostale organizacije demokratske stranke v Dalmaciji.

Trgovinska pogodba z Jugoslavijo

DUNAJ, 10. julija. Trgovinska pogodba, sklenjena med Jugoslavijo in Avstrijo, stopi v veljavo šele v jeseni, ker potrebuje še odobritve avstrijskega in jugoslovanskega parlamenta. Avstrijski parlament se najbrže sestane še ta teden, da ratificira pogodbo. Pogodba vsebuje med drugim povišanje avstrijskih agrarnih uvoznih carin. Kakor se zatrjuje, gre za zvišanje carine na živino, ki je znašalo dosedaj 5 zlatih kron za 100 kg, v tej meri, da je določena za živino nad 500 kg carina 7½ zlate krone, za živino pod 500 kg pa 10 zlatih kron. Za svinje do 110 kg je nameravano zvišanje carine od 9 na 18 zlatih kron za 100 kg, za zaklane svinje pa 5 zlatih kron.

Roparski napad na vlak v Mandžuriji

MOSKVA, 10. julija. V bližini ruske meje je bil na mandžurskem ozemlju vlak, ki je vozil v smeri Vladivostok—Harbin, napaden od oborožene tolpe

Tonguzov. Nad 200 potnikov so roparji slekli do gola, 4 ustrelili, 7 težko ranili, 40 pa so jih odvedli v gore. V Moskvu zatrjujejo, da so bili pri napadu udeleženi tudi ruski emigranti. Sovjetsko časopisje naglašja namreč zvišano aktivnost ruskih belih gardistov v Mandžuriji in japonskega vojaštva, ki hočejo izsiliti avtonomijo Mandžurije, kar naj bi bil prvi korak k popolnemu združenju Mandžurske s Kitajsko.

Težko oškodovanje slovenskih izvoznih čarjev.

Včeraj je bil na Dunaju podpisan sporazum o vprašanju revizije trgovinske pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo. Nova pogodba je naravnost usodna za našo državo, posebno pa še za izvoznike v Sloveniji. Slovenski gospodarski krogi so poslali zato vladi oster protest proti podpisu te pogodbe in zahtevali, da se ratifikacija zavrne, dokler se ne popravijo izvršene pogreške, napravljene predvsem radi prevelike popustljivosti naših delegatov. Posebno težko je prizadet izvoz svinj v težji 110 kg.

Za obmejni aerodrom v Mariboru

MARIBOR, NAJVAŽNEJŠA TOČKA NAŠE DRŽAVE ZA MEDNARODNI LETALSKI PROMET.

Prometna avijacija je internacionalna pomena, zato je seveda tudi povsem prirodno, da mora našo zemljo na prvem mestu interesirati razvoj naše domače avijacije. Tudi pri podpiranju internacionalne avijacije, za kar je naša država po mednarodnih konvencijah iz leta 1919 obvezana, mora država vsekakor skrbeti za to, da zagotovi obstoj in pravičen razvoj domačemu prometnemu zrakoplovstvu.

Po teh konvencijah je prvi pogoj, da poedine države omogočijo mednarodnim kompanijam prelet čez svoj teritorij. Med kompanijami velikih evropskih držav je bil dosedaj običaj, da se v takih slučajih vrši prelet na bazi reciprocitete, t. j. koliko aparatov ene države leta čez teritorij druge, toliko aparatov druge države mora leteti čez teritorij prve države.

Ta baza pa za našo državo nikakor ni sprejemljiva, ker je pravična in logična samo za približno enako močne in velike države. Naša država, katere vsa sredstva morajo biti usmerjena na povzdigo internih zračnih linij, je sedaj pred alternativo, ali sprejme za njo neugoden sistem reciprocitete in dopusti slobodni prelet tujim kompanijam čez našo zemljo, kar bi bilo očividno proti življenjskim interesom domače prometne avijacije.

Zato se je pojavila zadnje dni v naših zrakoplovnih krogih ideja o sistemu obmejnih aerodromov, ki bi dopuščali naši državi, da zadosti svoji internacionalni obvezi v smislu mednarodnih konvencij in obenem zaščiti interese domačega zrakoplovstva.

Ta sistem je zelo enostaven. Po pravilniku naše države o zračnem prometu obstoja na naših mejah le nekoliko prehodov, katerih se lahko poslužujejo tuji zrakoplovi pri preletu našega teritorija. Zadostuje, da se na teh točkah zgrade internacionalna zračna pristanišča s pogodbo, da bi pristajali na njih avioni tujih kompanij, prenos njihovih potnikov in blaga preko našega teritorija pa bi opravljala domača letala.

Kot obmejni aerodrom prihaja brez sumnje v prvi vrsti v poštev zračno

pristanišče v Mariboru. Maribor je namreč ona točka naše meje, katere se dotika večina evropskih zračnih linij, ki vodijo od zahoda proti vzhodu in daljnemu vzhodu.

Razumevajoč pomen tega vprašanja in veličino misije, ki mu pripada po geografskem in ekonomskem položaju, je zato Maribor povzel inicijativo, da začne prvi z realizacijo tega programa. S tem donosa neko novost v našo zemljo in prednjači z vzgledom. Anketa, sestavljena iz zastopnikov Društva za vazdušni saobračaj, Aero-kluba, velikega župana, komandanta mesta kot predstavnika vojaške oblasti, oblastnega odbora in mestne občine mariborske je dne 8. tm. sprejela resolucijo:

»V cilju povzdige nacionalnega zrakoplovstva, kot prvega faktorja državne obrambe in njenih kulturnih potreb, je Maribor z vsemi svojimi navedenimi predstavitelji sklenil soglasno in načelno, da z vsemi svojimi silami deluje na to, da se v Mariboru zgradi obmejno zračno pristanišče, ki bo zveza naše države z ostalo Evropo, istočasno pa tudi branik in najpomembnejša trdnjava naše domače avijacije. Da dokaže svojo odločnost in stvarno prispeva k rešitvi te naloge, bo zato Maribor s svojimi korporacijami stavil državi tudi konkretne predloge.«

Konferenca, ki se je vršila na inicijativo mariborskega Aero-kluba in navdušenje, s katerim je bil ta predlog sprejet tako od zastopnikov državnih kakor tudi samoupravnih edinic, predstavlja vsekakor važen datum v historiji našega zrakoplovstva. Sigurno je, da bodo tudi ostale oblasti naše države sledile temu vzgledu in se bode tudi pri nas, kakor je to že izpeljano v naprednejših evropskih državah, razvoj avijacije s participiranjem samoupravnih edinic ne navadno pospešil in s tem približala izvedba našega zrakoplovnega programa uresničenju.

Iz vseh omenjenih korporacij se osnuje poseben odbor, ki bo vodil vse prometne posle.

Mariborski in dnevni drobiš

Dve novi kulturni ognjišči

Zveza kulturnih društev v Mariboru je ustanovila v nedeljo, dne 8. julija dve novi javni ljudski knjižnici in sicer 23. in 24. po številu. Triindvajseto je ustanovila v Mežici na Koroškem; tja je nesel knjige g. dr. Maks Kovačič, štiriindvajseto ljudsko knjižnico pa je ustanovila v Rečici ob Savinji, kamor je nesel knjige g. A. Skala. Obe knjižnici sta bili ustanovljeni ob živahnem zanimanju domačinov, iz kojih srede se je tudi izvolil knjižničarski odsek. Vse potrebne tiskovine sta prinesla odposlanca ZKD s seboj, tako, da bodo knjižnici že lahko v najkrajšem času začeli poslovati. Prepričani smo, da se bosta tudi ti dve knjižnici tako dobro razvijali, kakor se vse dosedanje, ki jih je ustanovila Zveza kulturnih društev.

Dne 14. tm. pa bo praznovala Zveza kulturnih društev lep prosvetni dogodek: ustanovila bo v Gornji Radgoni petindvajseto knjižnico. Priporočljivo in lepo bi bilo, da bi se tega dogodka spomnila vsa društva, ki so včlanjena v Zvezi kulturnih društev, saj je ustanavljanje teh knjižnic pravzaprav uspeh vseh teh društev. Pozivamo in prosimo vsa društva, včlanjena v Zvezi, da se na ta ali oni način spomnijo tega dogodka in delni finančni uspeh tega dne nakažejo Zvezi, da bomo krepko nastavili pot do zlatega jubileja na polju ustanavljanja obmejnih knjižnic.

Zbirajte knjige za knjižnice v Prekmurju

Ta poziv Zveze kulturnih društev v Mariboru je našel lep odziv v Sloveniji. Za vrhlini kolašicami iz Ptuja so se zglasile marljive delavke učiteljice iz ljubljanske oblasti: Društvo učiteljic v Ljubljani je poslalo na naslov ZKD v Mariboru 126 knjig. Vse te knjige so že lepo vezane. Za ta bogati dar se Društvu učiteljic Zveza najtopleje zahvaljuje. Važno in zanimivo je, da so baš naše narodno zavedne žene in dekleta zagrabile za delo in kakor vidimo nad vse pričakovano uspešno začele zbirati knjige za obmejne knjižnice. Najlepša hvala. Ko to pišemo, pa smo prejeli že tretjo zbirko knjig, petdeset po številu, ki jo je podaril za obmejne knjižnice kontrolor drž. žel. g. Fran Smrdur iz Maribora. Tudi njemu najlepša hvala. Vse kaže, da je med nami mnogo zavednih ljudi, ki mislijo na naše ljudstvo ob meji. In dokler bo tako, se našemu ljudstvu ob meji in v Prekmurju ni bati, da bi ostalo samo brez sestrskih in bratskih ljubezni. Ta ljubezen pa je najboljši porok za našo boljšo bodočnost.

Sprememba posesti.

Simon in Olga Očko sta prodala Antonu in Mariji Zlobec, polic. agentu v p. ter Mariji Berančič, vdovi profesorja, hišo št. 4 v Prečni ulici za 68.000 Din.

Tretja dečja počitniška kolonija.

Z današnjim jutranjim vlakom je odpotovalo iz Maribora v obmorsko počitniško kolonijo v Makarsko v Dalmacijo 44 deklic, katere je požrtvovalno oskrbelo Žensko društvo. Brez slovenske počitniške kolonije Jadranske Straže, ki ima iz Maribora 7 udeležencev, je to tretja dečja počitniška kolonija, iz Maribora.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Mestnemu fizikatu so bili od 1. do 7. julija prijavljeni 4 slučaji oboletosti na nalezljivih boleznih in sicer 3 slučaji ošpic in 1 slučaj škrlatinke.

Zopet pridobitev v mestnem parku.

Lani so dobili v mestnem parku upokojenci zelo čedno mizo, kjer se redno zbirajo k svojemu priljubljenemu kvartanju. Pravkar pa je postavilo Olepševalno društvo v parku še eno podobno mizo s klopmi v smrekovem gaju, ki je bila še bolj zaželjena, ker bodo pri njej tudi dijaki lahko študirali v jutranjih urah ob toplih mesecih. Že prej so dobili takšne mize s klopmi tudi v Magdalenskem parku, tako da je sedaj v parkih prav dobro preskrbljeno tudi za one, ki hočejo študirati, čitati in pisati na prostem.

Hotel Halbwidl.

Danes, v torek, ob pol 9. zvečer koncert. Igra Schönherr-jeva godba. 1367

Ribnik v parku

našemu sicer vrlo lepo oskrbovanemu mestnemu vrtu v poslednjem času žal ne dela časti. Kakšen kontrast, ko morata novodošla labuda veslati med navlako umazane vode! Ali bi se ne dala ta umazana luža spustiti in nadomestiti če ne drugače z vodo iz vodovoda? Zadevo je treba čim prej rešiti, dokler se ne prične razširati iz današnje žabje mlače že neznosen smrad.

Zastoj v gradnji dvotirne proge Beograd Zagreb.

Ker je na Hrvatskem sedaj žetev v polnem razvoju, so dela na dvotirni progi Beograd—Zagreb nekoliko zaostala. Delavci vrh tega radi nerednega izplačevanja mezd, deloma tudi radi premajhne plače zapuščajo delo in so odšli na delo na polje, kjer boljše zaslužijo. Letos se bo izgradil zato samo del proge Beograd—Indijia in Vinkovci—Brod. Na teh delih že delajo mostove, dočim so tračnice že postavljene, ostali deli proge pa bodo zgrajeni prihodnje leto. Načrt za razširjenje postaje v Vinkovcih, ki ga je izdelal neki ruski inženjer, je definitivno opuščen, ker je bil predrag.

Društvo jug. akademikov v Ptuj.

Društvo jug. akademikov v Ptuj sklicuje za četrtek, 12. julija ob 5. uri popoldne redni občni zbor v Narodnem domu. Na dnevnem redu so važne društvene zadeve. Udeležba obvezna. Vabljeni gg. starešine. Odbor.

Naš tobak za Češkoslovaško.

Med našo upravo monopolov in češkoslovaško tobačno režijo je bila sklenjena pogodba, po kateri se Češkoslovaška obvezuje, da kupi vsako leto od naše države do 3.500.000 kg tobaka po cenah na svetovnem trgu. Večina tobaka se bo dobavila iz Južne Srbije, ostalo pa iz Hercegovine in Dalmacije. Češkoslovaška tobačna režija se bo dalje trudila, da še poveča nakup jugoslovanskega tobaka. Pogodba velja šest let. To je vsekakor lep uspeh naše monopolne uprave in bi bilo želeli, da se sklenejo podobne pogodbe tudi z drugimi državami in da bi se vprašanje tobaka rešilo končno na način, ki bi bil ugoden za naš narod.

Sumljive rane.

Na rešilno postajo je prišel sinoči neki N., da bi mu obvezali rane. Rekel je, da je v neki jami v Smetanovi ulici iskal staro železje ter naletel na neko granačo, ki je eksplodirala. Ker takih granat ni po jamah Smetanove ulice in ker je mož na glasu kot pretepač, se sedaj policija zanima za nastanek ran.

Ubegli kaznenec skočil iz vlaka.

Nedavno je iz kaznilnice v Lepoglavu pobegnil navarni vlomilec Dragotin Podnar, rod. iz Karlovca, ki je bil obsojen na več let težke ječe. V nedeljo ga je neki orožnik zapazil v vlaku Zagreb—Karlovac, toda vlomilec je v tem hipu skočil skozi okno vlaka in izginil brez sledu. Nesreča pri delu.

Delavcu Ivanu Zorku pri kamnoseškem podjetju v Gregorčičevi ulici je padel med delom velik nagrobni spomenik na nogo. Ponesrečenega delavca je rešilna postaja odpeljala domov.

Vlomilci

so te dni obiskali podstrešje hiše št. 1 na Aleksandrovi cesti. Stanovalci so šele sedaj opazili sledove nezaželenega obiska. Prostora na podstrešju so si vlomilci odpirali s ponarejenimi ključi. Iz ene shrambe so odnesli potniški kovčeg iz usnja, drugod so pa vjeme preiskali, a niso našli predmetov, ki bi jim bili po volji. Vlomilci računajo s počitniško odsotnostjo. Pozornost je treba povečati.

Nezgoda voznika.

Nekemu vozniku se je včeraj popoldne na Aleksandrovi cesti snelo sprednje kolo od enovprežnega tovornega voza. Ko se je voz nagnil, je voznik padel na cesto, konj se je pa splašil in zdirjal. Voznik je imel roko zamotano v vaje in ko ga je konj vlekkel po tleh, bi bil gotovo prišel pod težak voz, če ne bi bil konja ustavil še pravočasno neki pasant. Pri padcu se je voznik le malo obtokel in tudi kake druge nesreče ni bilo.

Udruženje rezervnih oficirjev v Mariboru.

Izlet 14. tm. Ruška koča. Prenočišče preskrbljeno v šotorih. Prijave predsedniku. — 1358

Še enkrat o cesti Brestrnica—Sv. Križ.

Zadnje poročilo »Večernika« o skrajno slabem stanju ceste Brestrnica—Sv. Križ je zadelo kakor v sršenovo gnezdo; kajti vsak občanar — davkoplačevalec ve, da je predmetna cesta na ozemlju občine Jelovec še dokaj primerna, da bi lahko bila še boljša, — ostala pa je sploh pod vsako kritiko. S skrajno slabim cesto udarjeno prebivalstvo jemlje z zadovoljstvom na znanje, da se je ravno »Večernik« začel zanimati za kraj, ki je politična domena Žebota, ki ob vsaki priliki zatruje, s kako brižno skrbjo gleda SLS na one kraje, kjer je dobila največ glasov zaupanja. Prebivalstvo, ki se tod večinoma peča z lesno trgovino in naporim drvarstvom, tudi ve, da je imenovano cesto prevzel mariborski oblastni odbor, kateri je v ta namen postavil v svoj proračun gotovo veliko svoto, proračunjeno na 3 milijone dinarjev. Vse klerikalne volilne obljube pa so zgolj pesek v oči, lim za lahkoverne kaline ali »gimpelne«, kakor pravimo na teh gorah. V času vsesplošne brezposelnosti je zelo značilno, da se še ni začelo z delom. Imenovana cesta je ponekod skalovita, ponekod pa celo v največji suši blatna do kolen. Na številnih mostičkih so zelo opasne in življenju ljudi in živali nevarne luknje. Brez ozira na znano okolnost, da se občinske in oblastne doklade točno pobirajo; da so posamezni dobavitelji navozili kamenje, gramoz in drugi material in da je cesta v obupnem slabem stanju, — se še ni začelo s popravili, čeprav je sedaj najvišja sezona dela v gozdovih, na travniku in na poljih in čeprav mnogo brezposelnih cestnih delavcev čaka na davno obljubljeno delo in zaslužek.

Borza dela

išče za dobro službo tapetnika, dobro izvežbano moč. Naj se javi takoj

Inž. Tadej Sondermajer,

ravnatelj Društva za zračni promet v Jugoslaviji in poslevoedeči podpredsednik centrale Aerokluba v Beogradu, si je v nedeljo dopoldne v spremstvu pilota Striževskega iz Zagreba ogledal na Teznu pri Mariboru prostor, ki bi prišel v poštev za eventualno zgradbo aerodroma v našem mestu. Ugotovil je, da bi bilo za to vojaško vežbališče na Teznu primerno. Potrebno bi bilo le posekati drevje in prostor planirati. Včeraj se je inž. Sondermajer vrnil z letalom iz Zagreba v Beograd. V nedeljo zvečer je imel v kinu Apolo v Mariboru pred svojim odhodom še zanimivo predavanje o prometnem zrakoplovstvu in svojem polju v Indiji.

Velika narodna proslava v Ljutomeru bo 11. in 12. avgusta. Tamošnje Sokolsko društvo hoče proslaviti 25-letnico svoje ustanovitve in 60-letnico prvega slovenskega tabora v Ljutomeru z veliko slavnostjo. Letos poteka 25 let, odkar so dr. Chlaupke, dr. Rosina in drugi navdušeni rodoljublji ustanovili »Murskega Sokola« v znamenju bratstva, enakosti in svobode. Poteka pa tudi 60. leto, odkar je slovenski narod na znamenitem ljudskem taboru prvič manifestiral za narodno svobodo in enakopravnost. Ta dva dogodka sta v življenju Slovencev in zlasti ožje Prekije zgodovinskega pomena. Zato 11. in 12. avgusta vse, kar leze ino gre, v Ljutomer na sokolsko slavo! Polovična vožnja je že zasigurana!

Nova kraj. org. SDS

je bila v nedeljo 8. tm. ustanovljena na sestanku v Slov. Bistrici za občini Šentovec in Ritoznoj s sedežem v Šentovcu. Na čelu organizacije stoje ugledni kmetje in delavci iz obeh občin. V slovenjebistriški okolici razvoj napredne organizacije razveseljuje napredne. Čez nekaj tednov se bo vršil v Slov. Bistrici velik zbor KDK za ves okraj.

Bela dežela

BELA DEŽELA. — SVALBARD-SPITZBERGEN. — OD PRIPOVEDKE DO REALNOSTI.

Spitzbergi, ki so znani vsemu svetu kot izhodišče polarnih raziskovanj in torišče tolikih tragedij, imajo od norveških nacionalistov tudi ime Svalbard. To ime je vzeto iz prastarih časov, iz mitologije. Stari Norvežani, ki so bili veliki junaki na morju, so dali to ime. Pri svojih morskih pohodih so to otočje slučajno odkrili. Svalbard jim je ostal dežela strahov in čarovnij. Leto z večno svojo lučjo in zima s polarno svetlobo, ki se preliva iz modrikastega v krvavordeči sijaj, kratka, čudovito lepa doba, katero naenkrat izmenjajo strašni snežni viharji, vse to je povzročilo, da so primitivni mornarji smatrali Svalbard za deželo vseh čudežev. Ker je tudi fama storila svoje, so pred več sto leti prve vesti o Svalbardu pripadle med svet le potom pravljice. Ker so bile končno tedaj še vse vesti o neznanih krajih zvezane s pripovedkami, je razumljivo, da so mnogi podjetni trgovci mislili tudi na bogastvo.

Norveški mornarji so Svalbard že davno zapustili. Njih potomci so pa kot mornarji na raznih ladjah še vedno pripovedovali stare domače pripovedke o čudovitih deželah na skrajnem severu. Gospodar kake holandske trgovske ladje poslušal te pripovedke ter se zaglobi v stvar. Dognano je, da se je v dobi največjega razvoja holandske trgovine in pomorstva odpravila ekspedicija na sever, da najde otočje, o katerem se toliko govori med severnim prebivalstvom. Holanci so našli Svalbard, prekrstili so ga pa v Spitzbergen. Pravljice nega bogastva sicer ni, je pa reelno bogastvo polarnega živalstva. Ustanovi se holandska naselbina Smerenburg in lov se začne v velikem obsegu. Amsterdamski trgovci, ki so organizirali ekspedicijo, naglo obogatijo. O tem zvedo Angleži. Kmalu so na Spitzbergih angleški podjetniki in trgovci. In tu daleč od Evrope in njenih postav v severni samoti, ker velja samo postava moči, se bije boj za posest. Ko pa izčrpajo lovišča, se odpravijo domov. Kakih sto let poz-

neje pride drugo ljudstvo. Revni ruski lovci, ki mislijo, da se bodo tu lažje preživeli kakor na severu svoje domovine. Slabo so opremljeni, ne poznajo narave polarnega sveta in kmalu so Spitzbergi veliko rusko pokopališče.

Od tedaj je poteklo 200 let. Ko dandanes pristanejo veliki turistovski parniki in se množice tujcev razkropijo od Cooka in Benetta proti spitzberški obali, vodniki vedno opozarjajo na stare ruske grobove. Najdejo se samo še posamezni leseni križi, tuintam tudi lobanje in kosti. Najbrž so severni medvedi v hudih zimah razdejali grobove. Ameriški turisti odnošajo seboj trščice križev in kosti. Kmalu ne bo več sledu od starega pokopališča.

Na Spitzbergih ima narava čudovit vpliv na človeka. Norveški pisatelj Edvard Welle-Strand, ki je svojo mladost preživel na severnem morju in v laplandski samoti, opisuje najboljše polarni svet. V svoji knjigi »Bela dežela« slika življenje na Spitzbergih v letu in zimi. Torišče romana so ledeni hribi, morje med fjordi, rudniki pod ledom, nastopa pa 200 lovcev in rudarjev s svojim inženjerjem in ena sama ženska. Spitzbergi prinašajo pozabljenje. Vsi, ki so prišli sem, so bili brez miru in pokoja. Vsak ima kako temno točko v svojem prejšnjem življenju. Ozračje Spitzbergov je pa kakor leta, ledena burja kakor dih smrti. Strasti zamro, človek se umiri. Prave nirvane pa le ni. Pod solncem se strasti zopet vzbude, življenje zahteva svoje pravice in šele, ko solnce zopet zgine ter napoči zima, se vrne mir. Vsi, ki jih solnce ne zvaži proč, postanejo po zimi pravi tovariši in ljudje. Med ljudmi iz vseh vetrov vlada prava demokracija. Inženjer je enak zadnjemu kopaču. Ljudje, ki prebivajo trajno na Spitzbergih, so vzor prave človeške družbe. Na Spitzbergih se človek v polnem obsegu zave, kako dobro bi bilo Evropi, če bi bila njena demokracija in mir resnična.

Linčanje v Ameriki

Severna Amerika je obogatila svet z besedo »linčanje«. Pod to besedo se razume smrtna obsodba, katero izvrši kar na ulici množica brez zakonika in brez sodnika. V dobi, ko so bili ameriški veleposestniki silno ogorčeni, ker so izgubili zamorske sužnje, se je dan na dan dogajalo, da so belokožci za vsako malenkost ubili kakega črnca. Pri tem strašnem nasilju in zločinstvu se je poseben odlikoval neki veleposestnik in naselbinski prvak z imenom Lynch. Od njega izhaja beseda »linčanje« ali Lynchova justica. Od Lynchove dobe je že dolgo, linčanje je še pa vedno v navadi. Po statističnih podatkih je bilo lani v Uniji 16 takih umorov. Ta statistika je strašna, kaže pa vendarle, da se tudi linčanje bliža svojemu koncu. Kajti leta 1919 je bilo še 84 takih slučajev. Prejšnja leta jih je bilo pa na stotine. Lani je bilo že 41 zveznih držav brez slučajev linčanja. Državi Florida in Georgija sta bili prvič čisti v tem pogledu. Oblasti linčanja niso mogle odpraviti. To je naloga napredka ljudske prosvete in zavesti človeške skupnosti brez vsakih razlik.

Prvi botanični urlovi v Evropi

Prvi botanični vrt je ustanovil pravzaprav Laurent de Medicis, ki je živel od 1448 do 1492 in je dal v svoj vrt presaditi mnogo cvetja z orijenta. On je postal tako prvi, ki je uredil v Evropi majhen botanični vrt. Njegovemu vzgledu so kmalu sledila razna mesta. Kolikor je znano, je bil botanični vrt v Florenci ustanovljen l. 1545., v Padui l. 1546., v Bologni in Pisi l. 1547., botanični vrt vseučilišča v Leydeni l. 1575., v Lipskem istočasno, v Parizu l. 1597., v Altorfu

l. 1625., Jardin de plantes v Parizu l. 1626., v Jeni l. 1629., v Oxfordu l. 1640., v Madridu l. 1655., v Upsali l. 1657. Danes pa v Evropi gotovo že ni večjega mesta, da ne bi imel svojega botaničnega vrta vsaj v manjšem obsegu.

Proti bikoborbam

Mnogo se je govorilo o energičnih ukrepih, ki jih namerava podvzeti španska vlada, da zatre v Španiji barbarski običaj bikoborb. Od časa do časa so policijske oblasti v resnici še dovolj energično preganjale vse prireditelje teh krvavih borb, vendar pa običaja samega nikakor ni mogoče izkoreniniti in to tem manj, ker vsi španski krogi od najvišjih do najnižjih silno radi prisostvujejo bikoborbam. Da pa se vidi, kako »energično« v splošnem španska vlada preganja svoje toreadorje, naj pokaže sledeča brzojavka iz Barcelone: »Policijsko sodišče v Barceloni je obsodilo dva toreadorja, ki sta nedavno v bikoborbi ubila štiri bike, vsakega na 10 peset globe in tri dni zapore...«

Sinček oficirja.

Učitelj: »Koga je dal pomoriti kralj Herodež?«
Lipče, kapetanov sinček: »Vse enoletnike svojega kraljestva!«

Rodbinski ponos.

Učitelj pokliče šestletnega malčka Anico po imenu pokojnega očeta. Ker se knof ne gane, jo vpraša učitelj: »Kaj nič ne slišiš ti tam v drugi klopi?« — Ona pa se odreže: »Ah, saj se ne pišemo več tako, odkar smo se svet omožili...«

Sport

DRŽAVNO PRVENSTVO

v nogometu kaže po prvem kolu tekem naslednjo sliko:

1. BSK	1	1	0	0	4:1	2
2. Gradjanski	1	1	0	0	1:0	2
3. Hajduk	1	1	0	0	2:1	2
4. Hašk	1	0	0	1	1:2	0
5. Sašk	1	0	0	1	0:1	0
6. Jugoslavija	1	0	0	1	1:4	0

BSK je torej za enkrat na najboljšem potu, da doseže prvenstvo države. Zanimivo je, da je BSK vodil v nedeljo celo že 4:0! Prihodnjo nedeljo igrajo dvojice Hajduk—Gradjanski v Zagrebu, BSK—Sašk v Sarajevu in Hašk—Jugoslavija v Beogradu. — Po prvih tekmah za prvenstvo se že tudi govori o prvem protestu, ki ga je poslal Hašk JNS-u, proti verifikaciji rezultata 2:1 v korist Hajduka. Sodnik Felver je sodelil baje tako slabo, da so mnoge njegove pogreške zakrivile poraz Haška.

Odbor SK. Železnčarja

ima jutri v sredo zvečer v Mariborskem dvoru redno sejo, ki se je naj odborniki polnoštevilno udeležijo.

Nogometno prvenstvo Nemčije.

Pred tednom dni smo objavili pregled prvo- in drugo-plasiranih klubov posameznih (8) pokrajinskih zvez Nemčije, ki so pričeli preteklo nedeljo s prvenstvenim tekmovanjem. Danes nekaj besed o uspehih tega nedeljskega predkola. — V Berlinu so pred 25.000 glavo publiko zmagali domačini Herthe proti Breslauer SC v silnem razmerju 7:0 (3:0), v Kölnu je bil rezultat Köln Südz 07—Eintracht Frankfurt 3:1 (2:1); v Hamburgu: Preussen Krefeld—Tennis Borussia Berlin 1:3; v Hamburgu: Hamburger SV—Schalke 04 4:2 (2:0); v Monakovem: Wacker München—Dresdener

0:0; v Halle: Wacker Halle—Bayern München 0:3; v Bratislavi: Breslauer—Königsberg 2:3 (2:1) in v Stettinu: Preussen St.—Holstein Kiel 1:4.

Poraz Nurmija.

V nedeljo je 15.000 ljudi gledalo v Helsinkforsu početak poslednjih olimpijskih izločilnih tekem finske lahkoatletske zveze. Senzacija dneva je bil poraz Nurmija v teku na 1500 m. Prvi je bil Lagerström v sijajnem času 3:52,6 (le 1.6 sek. za Peltzerjevim svetovnim rekordom), drugi Borg 3:53,1 in tretji šele Nurmi 3:57,3.

Nov svetovni rekord na 800 m

je dosegel predvčerajšnjim Lloyd Hahn v Bostonu s časom 1:51,4. — Hamm pa je postavil nov svetovni rekord pri skoku v daljavo 7,91 m! — I. M. Taylor je v Filadelfiji izboljšal svoj lastni svetovni rekord pri 400 m teku z zaprekami na 52 sek! Evropejcem bo slaba predla v Amsterdamu!

Paolino ostane prvak Evrope!

V boksanju težke kategorije za prvenstvo Evrope sta se srečala v soboto v San Sebastianu prvak Nemčije Haymann in evropski prvak Paolino. Haymann, ki je izzval sicer preprostega divjaka Baskov, je bil v 11. rundi potolčen knock out, kar se mu še živ dan ni pripetilo!

Zaključek v Wimbledonu.

V nedeljo je bil v Wimbledonu zaključen 52. turnir za svetovno prvenstvo v tenisu. V dvojicah dam sta zmagali Angležinji Watson—Saunders, v mešanji dvojicah pa sta zmagovalca miss Ryan—Spence. V končni rundi gospodov posamič je kakor znano letos zmagal Francoz René Lacoste nad rojakom Cochetom, dosedanjim prvakom.

Sokolstvo

III. delni zlet ljubljanske sokolske župe

Poletni čas je tudi v ljubljanski sokolski župi bogat na številnih nastopih. Župa je določila za letos 3 delne župne zlete. Prvi se je vršil dne 17. junija v Kočevju ob priliki društvene 20-letnice in razvitja prapora, ki je pokazal, da v nekdanj tako zagrizenem nemškem mestecu ob Rinzi tudi Sokol smelo širi nacionalno zavest. Drugi zlet župe je bil v Ljubljani, dne 24. junija ob enaki obletnici in razvitju društvenega prapora Sokola Ljubljana II. na Prulah. Plod dolgotrajnega dela tega vztrajnega društva je bil res veličastveni nastop župe. Tretji župni zlet pa je bil prirejen v nedeljo, dne 8. julija v Ljubljani v Šiški. Agilno društvo pod starostjo br. Zakotnika je v 26. letu svojega obstoja zelo napredovalo. Sokol ima primeren svoj prostor za telovadišče in dom izven predmestja, ki je lepo snažen in solnčen. Pravilno urejen telovadni prostor je nudil z okrašenimi paviljoni lepo sliko dela in priprav poštvalnih Sokolov in Sokolic.

Dopoldanske skušnje so pokazale dovoljno pripravljenost, predvsem domačega društva. Točno ob pol 16. uri se je formirala povorka Sokolstva izpred Narodnega doma na telovadni prostor v Šiško s starešinami saveza in župe, 6 praporov in vojaško godbo na čelu. Radi zakasnitve se je pričel nastop šele ob pol 17. uri. Vodil ga je vestno, točno in hitro društveni načelnik br. Burja. Strupno so telovadili predpisane vaje Sokolici — moška deca (32) pod vodstvom prednjaka br. Akičkega. Enako je bil dovršen nastop ženske dece (36) s sestro nač. Boltavzarjevo. Vso pohvalo pa zasluži moški naraščaj (61), ki je res skladno in ostro pokazal svoje težke vaje. Vodil jih je br. vodnik Roman Boltavzar. Lepa so bila izvajanja sestav s kiji ženskega naraščaja (32) s sestro Podborškovo. Orodna telovadba vseh oddelkov je pokazala pestro sliko rednega sok. dela v telovadnici. Ugajala je vrsta članic olimpijk na bradlji in posebno vrsta moškega naraščaja ljubli. Sokola na drogu z br. nač. Vrhovcem, ki nas je iznenadil s par težkimi vrhunskimi vajami. Tudi deca je vzbudila z igrami dovolj veselja. Članice (44) s sestro Bartolovo na čelu so odvežbale z eleganco skopljske vaje in tudi člani (44) pod br. Hribarjem so zelo primerno zaključili nastop župe. Med številnim občinstvom, ki je zasedlo obširno telovadišče, sem opazil br. starosto J. S. S. E. Gangla s savez. nač. br. dr. V. Murnikom ter goste iz ljubljanskih in okoliških društev. Tudi zabavni program je zadovoljil posetnike, tako da je uspeh i moralen i gnoten.

Zdravo!

—ar.

Šolski samosilnik.

Friderik Veliki je stopil na svojem potovanju nekoč v ljudsko šolo sredi pouka. Možakar-učitelj mu je malo namigne in predava dalje. Šele po zvonjenju odpusti otroke iz sobe in se globoko prikloni češ: »Oprostite Veličanstvo moji nevljudnosti. Kajti če bi moja poredna otročad vedela, da je le eden še nad menoj, je ne bi bilo več mogoče obdržati na vaje-tih...«

Zapomnil si ni.

Janezek zamudivši šolo: »Gospod učitelj, jaz sem zopet tu!«

Učitelj: »Takole moraš reči: Oprostite, gospod profesor, da sem zamudil šolo!«

Janezek čez nekaj dni zopet zamudi: »Oprostite, gospod profesor, da sem zopet tu...«

Na cesarjev rojstni dan

je med vojno nekoč predaval učitelj šolski deci o časih cesarskega doma in omenil, da se je neki princ posvetil marini. Na vprašanje, če vedo vsi, kaj je to marina, skozi pokoncu neki koštrunček, ki je doma mnogo čul o margarinah in odvrne: »Umetno maslo...«

Viktor Méric:

Pomlajeni

TRETI DEL

Prostor mladim.

»Potrel je slep. Profesor Müller, iznajditelj magnetičnih curkov, tudi toži nad pešanjem vida. Dr. Bourrachu, specialist, kakor veste, je iznašel sistem očal, brez katerih ne razloči predmetov niti na tri metre daleč...«

Prestrašen zavpijem:

»Torej je neka epidemija?«

»Se hujše,« potrdi Neer, »to je razpad, konec. Vsa prizadevanja Ugolina za pridobitev dolgega življenja in — kakor je dejal — celo nesmrtnosti, se zlivajo v čeden epilog: slepota. To sicer ni smrt, ni pa boljše od smrti.«

Čutim, kako mi postaja glava vedno težja. Samega sebe že vidim v brezmejni senci. Slep, slep! Zapisano je, da postanemo vsi slepi, eden za drugim. To je maščevanje, strašno maščevanje neznanca, katerega slutim že dolga leta. Slepci. Izgubljeni smo in svet z nami.

»Slepota«, nadaljuje Neer s svojim raskavim glasom, »o, prekrasen zaključek! Toliko mladosti, ki bi se bila lahko razvijala po resničnih naravnih zakonih, se je žrtvovalo za ta izid... za temen izid. Tema, to je najboljše označilo položaja, kaj ne? Čudovito kronanje. Finis coronat opus, kakor so dejali stari.«

Začne se smejati z razburjenim smehom, ki trga moje prenapete živce. Opozujem Judito. Vzravnan, molčeča sanja nekam daleč, proč od nas.

»In ti nimaš kaj povedati?«

Njene oči zadobijo naenkrat bleščajoče hladne luči, ustne se ji pa na pol odpro, kakor proti volji:

»Prostor mladim!«

»Da,« pristavi Neer, »prostor mladim. Prostor bitju od jutri.«

Zadnji odpor se dvigne v meni:

»In mi, mi... kaj bo iz nas?«

»Mi,« reče Neer ter mi položi roko na ramo, »mi, prijatelj moj, bomo spali — razumete me — spali bomo — spali...«

Sedaj pridem h koncu. Niti vrste ne zapišem več, ko enkrat opišem tu svoj zadnji razgovor z Ugolinom. Naj potem ti rokopisi brez prave zveze, polni pogrešk in neurejenosti, kakoršni so, ker sem vse beležil v urah mrzlične vznemirjenosti, obupa in temnih misli ter jih potem na dobro srečo zlagal skupaj, potujejo kamor hočejo. Še slabše, če mi novi ljudje ne bodo hoteli verjeti. Jaz sam dobro vem, da nisem sanjal in da je tudi Prometej moral premagan pasti. To vem. Predno pa bo bila ura, kakoršno slutim in predno se pogreznem v samoto velikega spanja, hočem še z veseljem preživeti predigro nove revolucije.

Nekaj trajnega se ne da ustanoviti. Ljudje razkrajajo vedno to, kar so drugi ljudje združili in ustvarili. To, kar imenujejo napredek, ni drugega kot neprestano skakanje naprej in nazaj. Zopet pridejo mladi, ki bodo starce stlačili v grob, potem pa pridejo starci, ki bodo mladim zaprli pota.

Ne, nič ni večnega in trajnega. Vse je prazno. Sveto pismo je že nekaj podobnega razodelo. Življenje je izživljanje logike. Kdo za vruga je že to povedal? Najbolj čudno je pa to, da se ob vsakem trenutku znajdejo izvoljenci, ki si pripisujejo posebno nalogo, da bi z nekako božjo polnomočjo ali pa oprti na znanstvene predpise spremenili obstoječi red,

oskrbeli soljudem neko posebno srečo ter naravne resnice nadomestili z navidezno pravico in resnico.

Da, da. Ugolinski eksperiment je prepričevalen. Črto preko usabljenih let. To je proč, proč. Mali stariček leži skrčen na svojem ležišču. Čunja. Vidim ga v mali hiši v Meudonu, kako govori, razlaga, dokazuje, zasmehuje... Kaj še ostane od njegove žareče genialnosti? Pred seboj imam ubogo, na smrt ranjeno žival, ugaslih oči. Ne sme se pa misliti, da je kaj izgubil od svoje velikanske zgovornosti in svojega bogatega razuma. Poslušajte ga:

»Prijatelji moji,« pravi, »moji edini resnični prijatelji, jaz podležem svoji nalogi. Ali sem se motil? Moralo bi se vse začeti znova. Gotovo načelo, katero sem postavil, ostane v vsej svoji strogosti. Namen narave mora biti večnost. Treba je pa najti pravo skrivnost nesmrtnosti in ne te sisteme, pri katerih sem lahkomišljeno obstal. Ali veste, kako daleč sem v resnici prišel? Enostavno le do področja življenja. Ali me razumete? Življenje sem vzel ter raztegoval kakor kak gumijast trak.«

Kak ducat nas stoji okrog Ugolina ter pazi, da ne uide niti trohica od te oporoke. Tu je Potrel, ki ne vidi več, potem Schutzler, kateremu gre slabo, zelo slabo, nadalje Neer, nezlomljiv in miren in še nekaj drugih iz družbe večjih.

Vsi molčijo, zlomljeni od velike vznemirjenosti, v katero se meša strah, teman strah radi jutri. Vsi napenajo svojo pozornost, da ne bi ničesar izgubili od zadnjih besed mojstra.

»Zmotil sem se,« pravi Ugolin, »zmotil sem se... To, kar se mi je skoraj popolnoma posreželo, je bilo podaljšanje življenja v vseh stadijih se perloah. Sedaj vem. Pogledajte si lepo delo! Pri vsaki obnovitvi doseže človek mladost. S tem si v gotovem oziru življenje res podaljša. Dalje časa ostane mlad, ne izostanejo pa

periode staranja, ki se same od sebe podaljšujejo. Prej, pred našimi operacijami, je trajalo staranje samo nekaj let. Samo nekaj let brez veselja je bilo nekaj. Sedaj jih je pa skoraj sto. To je vse, kar smo pridobili.«

Naslani se na roko ter vzdihne. Nagnem se naprej, poln požrešne radovednosti ter si skušam razvozlati to zagonetno fiziognomijo brez luči. Mojim pogledom se nudi suh obupan obraz, razoran od strahu in skrbi. Čujem tudi kašelj, strašno škripajoč kašelj. Zdi se mi, da sem še vedno v kleti Meudona, kjer gospod Huler, nazvan Ugolin dolgočasno predava o žlezah, hormonih in plemenitih celicah. Nehote se ozrem naokrog, da bi videl, če se bo dvignil dolgi Ciron s svojim mrkim obrazom, da bi nasprotoval mojstru. Cirona ni več. Srečam se s hladnim pozornim pogledom Neera.

»Starost,« povzame zopet besedo Ugolin, »starost v spremstvu vseh težav in napak, bolezni in neprijetnosti, to je vse, kar smo ovekovečili in podaljšali. Svoje račune sem sklenil. Ko sem delal svoje prve poskuse, sem bil star 83 let, danes sem dosegel svoje dvestoštirindvajseto leto in moja starost je po pravem šele začela. Imel sem nad stoletno mladost v popolni čistosti in v vsej svetlobi razuma. Sedaj je prišel trenutek obračuna. Stoletje bolesterne in odvratne starosti mi je dovolj za pokoro. Preveč zaupanja sem imel v samega sebe. Moral bi bil še iskati, iskati. Moja napaka je velikanska, neodpuščljiva. Človeštvo sem hotel dvigniti potom žlez. To je napaka. Ne pride se daleč, če se na nizko opira.«

Ta izjava me zmene. Kaj se dogaja v Ugolinovi duši?

»Pri prvem napadu sem bil od presenečenja kakor ubit. Mislil sem na neizgodo. Izgubljenje vida pa ni slučajno. Okrog in okrog čutim, da se dviga nevoščljivost. Seveda, tako mesto ni vsak dan na razpolago. (Nadaljevanje sledi.)

Mali oglasi

Volneni delni dobite od 16 Din naprej samo pri J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. Kupim hišo v mestu ali obmestju proti takojšnjemu plačilu 50.000 Din, ostalo v mesečnih obrokih do 1500 Din (na željo tudi vse takoj) ali pa proti dosmrtni oskrbi. Ponudbe pod »višji uradnik« na upravo. 1365 Mehirano solnčna soba se odda gospodu ali gospodični. Vprašati: Pristan št. 6, I. nad. 1854 Dvokolo zastoj dobi oni, ki se odvađa tobaka. Zahtevajte prospekte. Milko Škerlec, trgovina dvokoles in šivalnih strojev Sv. Tomaž-Ormož. 1355 19letni mladenič brez desne roke išče primerno službo. Vprašati Koroška cesta 43, dvorišče. 1363 Učenca s primerno predizobrazbo sprejme konfekcijska trgovina en gros H. Saboty, Trubarjeva 2. Pogoji znanje slovenščine in nemščine. 1364	Fin oster pesek za čiščenje dobite vedno v Pobrežju, Cesta na Brezje št. 43. 1366 Damski gozjerji št. 38, dobro ohranjeni poceni na prodaj. Naslov pove uprava lista. 1368 Išče se mala soba s posebnim vhodom in električno razsvetljavo v bližini parka. Ponudbe na upravo lista pod »Soliden uradnik«. 1369 Gonilni jermeni za mlatilnice, žage, mlino itd. v vseh širokostih v zalogi pri Ivanu Kravos-u, Maribor, Aleksandrova cesta št. 13. 1253 Ne pozabite kupiti potne kovček katere nudi v vseh velikosti in vrst ter po najnižjih cenah Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 1252 Prazno sobo s kabinetom v mestu, ali Krčevini išče miren starejši samostojen gospod s 1. avgustom ali 1. septembrom. Separaten vhod in elektrika. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Starejši gospod«. 1362
--	--

Švejk

v slovenskem prevodu!

Knjiga je v jako lični opremi in velja broširana 46 Din, v platnu vezana 56 Din. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadrage Maribor, Aleksandrova c. 13

PAVEL NEDOG

čisti kemično

in barva vsakovrstne obleke, tkanine in žalne obleke v najlepši in najhitrejši

MAK JR

Gospodsk. ulica 33
Razlagova ulica 22

Jadranska Straža v Splitu.

Razpis natečaja!

Jadranska Straža razpisuje natečaj za osnutek načrta pomorskega muzeja v Splitu.

Pravico sodelovanja imajo vsi arhitekti in inženjerji, državljani kraljevine SHS, kakor tudi oni arhitekti in inženjerji slovenskih držav, ki stalno bivajo v mejah kraljevine.

Člani presojevalnega sodišča so:

1. Dr. Ivo Tartaglia, načelnik
2. Budislav Stipanović, direktor pomorske prometne direkcije
3. Ing. arh. Edo Chon, prof. tehn. šole v Zagrebu
4. Ing. arh. Ivan Ivačić, inspektor direkcije v Dubrovniku
5. Ing. Vorih Matković, direktor tehn. sred. šole v Splitu

Namestniki:

1. Dr. Ivo Stallo
2. Dr. Ivo Rubčić
3. Ing. arh. Fabjan Kaliterna
4. Ing. Vjekoslav Ivanšević
- Ing. Dane Matošić

Nagrade so sledeče:

I. 16.000 Din, II. 12.000 Din, III. 8.000 Din. Rok za vpošiljanje osnutkov oz. načrtov traja do 1. sept., do 12. ure. Načrt je do tega roka vposlati ozl. izvršiti v tajništvu Jadranske Straže v Splitu, Ban Jelačićeva ulica št. 1, II. nadst. ali pa na najbližji pošti.

Vsi potrebni podatki za ta natečaj se dobijo na ustmeno ali pismeno prošnjo vsak delavnik od 9. do 12. ure v pisarni sekretarjate Jadranske Straže proti plačilu 100 Din

Iz uprave Jadranske Straže v Splitu

Kabaret Evropa

od 9. tm. dalje popolnoma nov program. Nastopa humorist Karl Prinz v raznih vlogah. 1362

NI VSEENO

katero znamko kolesa si kupite. Vedeti morate, da so kolesa po Din 2300— 1600— in 1000—. Varujte se najcenejših koles ker se podražijo vsled popravil.

Kupite samo

STEYR-WAFFENRAD

s dve letnim jamstvom.

Glavno zastopstvo in zaloga

Bogomir Divjak, Maribor, Glav. trg 17

DEVO

v vseh obstoječih barvah, navadno in svileni dobite pri tvrdki

L. ORNIK, MARIBOR KOROŠKA CESTA 9

VII